

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2007-4-151
Karar Sayısı : 07-85/1046-406
Karar Tarihi : 8.11.2007

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN,
Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE

B. RAPORTÖR : Evren SESLİ, Fatma ÇELİK

C. ŞİKAYET EDEN : Utkan Denizcilik ve Ticaret Ltd. Şti.
Üniversite Mh. Çınar Sk. No:2/2 D:6 Avcılar/İstanbul

D. ŞİKAYET EDİLEN: Ambarlı Liman kompleksinde hizmet veren Marport, Kumport,
Mardaş ve Akçansa limanlarının işletmecileri

20 **E. DOSYA KONUSU:** Ambarlı Limanı'nda hizmet veren işletmecilerden biri olan Arkas Grubu'nun liman kompleksinde hakim duruma geldiği ve ayrıca Marport, Kumport, Mardaş ve Akçansa liman işletmelerinin kendi yüklerine öncelik vermek ve genel kargo ile dökme yükler yerine konteyner yüklerini tercih etmek suretiyle acentelerin faaliyetlerini zorlaştırdığı iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikayet dilekçesinde, şikayetçi firmanın Denizcilik Müsteşarlığı tarafından yetkilendirilmiş bir acente olduğu belirtilerek, Ambarlı Limanı'nda Akçansa dışındaki liman işletici kuruluşların limanlardaki konteyner gemilerinin yoğunluğunu bahane ederek dökme yük/genel kargo taşımacılığı yapan gemileri kabul etmek istemedikleri ve yüksek fiyat talep etmek suretiyle bu gemilerin limana girmelerini engelledikleri iddia edilmiştir.

30 Ayrıca, şikâyet dilekçesi ekinde şikâyetçi tarafından Denizcilik Müsteşarlığı'na verilen ve aynı konuların daha ayrıntılı olarak aktarıldığı bir dilekçe bulunmaktadır. Bu dilekçede ise acentelerin sorunlarının Ambarlı Limanı'nda rıhtımların toplam uzunluğunun %75'ine sahip olduğu öne sürülen Arkas Grubu şirketlerinin yaklaşımından kaynaklandığı, söz konusu grubun üçüncü şahısların yüklerine hizmet vermeksizin sadece kendi yüklerini elleçlediği; diğer taraftan Arkas Grubu dışındaki Kumport ve Mardaş gibi limanların ise konteyner taşımacılığında uzmanlaşmış olmaları nedeniyle kendilerine genel kargo ve dökme yük hizmeti sunmalarının zorlaştığı ve son olarak Akçansa Limanı'nın üçüncü şahıslara hizmet vermekle beraber önceliği kendi yüklerini taşıyan gemilere verdiği ifade edilmiştir. Şikâyetçi başvuruda aktarılan problemlerin kendileri gibi küçük acentelerin yok olmasına ve ülke ekonomisinin olumsuz etkilenmesine yol açtığını belirterek rekabeti sınırlayan bu uygulamaların önlenmesi talebinde bulunmuştur.

40

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 10.9.2007 tarih, 6003 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 31.10.2007 tarih, 2007-4-151/İİ-07-E.S. sayılı İlk İnceleme Raporu, 2.11.2007 tarih, REK.0.08.00.00-110/326 sayılı Başkanlık önergesi ile 07-85 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili Raporda, şikâyet konusuna ilişkin olarak şu aşamada 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında herhangi bir işlem yapılmasına gerek bulunmadığı görüşüne yer verilmiştir.

50 I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Limanları buldukları yer, med-cezir, faaliyet alanları, trafik tipleri, sahipleri, yük akımı ve gümrük formaliteleri gibi çeşitli kriterlere göre sınıflandırmak mümkündür. Trafik tiplerine göre yapılan ve taşınan yüklerin esas alındığı sınıflandırmada ise limanlar; genel amaçlı limanlar-muntazam hat limanları, genel yük limanları ve dökme yük limanları gibi kategorilere ayrılmaktadır.

Genel amaçlı limanlar değişik yük ve gemi tipleri ile değişik transit yüklere hizmet verebilmektedir. Liman otoritelerinin başlıca amacının limana gelen tüm gemi ve yüklerine hizmet verebilmek olması nedeniyle dünyadaki limanların büyük bir çoğunluğu bu kategoride yer almaktadır. Şikâyet konusu Ambarlı Liman kompleksinde yer alan limanlar da bu doğrultuda kurulmuş genel amaçlı bir liman özelliği arz etmektedir. Ancak, şikâyetçinin başvurusunun konusunu genel kargo ve dökme yük taşıyan gemilere liman hizmetleri verilmesi ile ilgili hususlar oluşturduğundan ilgili ürün/hizmet pazarı "genel kargo ve dökme yük elleçleme hizmetleri pazarı" olarak belirlenmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Ambarlı Liman kompleksinin ağırlıklı olarak hinterland trafiğine hizmet eden bir liman olduğu göz önüne alınarak, ilgili coğrafi pazar "Marmara Bölgesi" olarak tespit edilmiştir.

I.2. Tespitler ve Değerlendirme

Şikâyetin konusunu, Ambarlı Liman Kompleksi'nde hizmet veren liman işletmecilerinden Arkas Grubu'nun limandaki rıhtımların toplam %75'ine sahip olması ile başlayan süreçte üçüncü şahıs yüklerine hizmet vermeksizin sadece kendi yüklerini elleçlemek ve diğer liman işletmecileri olan Kumport ile Mardaş'ın ise konteynır taşımacılığında uzmanlaşmış olmaları nedeniyle şikâyetçiye genel kargo ve dökme yük hizmeti sunmamak suretiyle rekabeti kısıtladıkları iddiaları oluşturmaktadır. Ayrıca aynı dilekçede Akçansa Limanı'nın üçüncü şahıslara hizmet vermekle birlikte, önceliği kendi yüklerini taşıyan gemilere tanıdığı ifade edilmiştir.

07-85/1046-406

- 80 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi bakımından bir ihlalden söz edilebilmesi için iki temel hususun tespiti gerekmektedir. Bu hususlardan ilki bir hakim durumun varlığı iken ikincisi kötüye kullanma sayılabilecek eylemin varlığıdır.

Ambarlı Liman kompleksinde bulunan liman tesislerinden Akçansa, Kumport ve Mardaş limanları şikâyetçinin talep ettiği genel kargo ve dökme yük hizmetlerini sunmaktadır. Şikâyetin asıl konusunu oluşturan Arkas Grubu şirketlerinden Marport Liman İşletmeleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından işletilen Marport Limanı ise bir konteyner terminali olarak faaliyet göstermekte ve bu bakımdan şikâyete konu ilgili hizmet pazarına dahil edilememektedir.

- 90 Kaldı ki; Ambarlı Limanı'nda Arkas Grubu'nun hakim duruma geldiği ve toplam rıhtım uzunluğu'nun %75'ine sahip olduğu yönündeki iddiaların gerçeği yansıtmadığı Raportörlerce belirlenmiştir. Buna göre, liman işletmecilerine ait rıhtım uzunlukları aşağıdaki şekildedir:

Rıhtım Uzunlukları

İskele Adı	Akçansa	Kumport	Mardaş	Marport
Rıhtım Uzunluğu (m)	820	2.380	910	1.500

Söz konusu rıhtım uzunluğu hakim durumu işaret etmekten uzaktır. Diğer taraftan, liman hizmetlerine yönelik olarak yapılan değerlendirmelerde pazar payı hesaplanırken rıhtım uzunluğu gibi tesis özelliklerinden ziyade limanlarda elleçlenen yük miktarlarının esas alınması gerekir. Bu doğrultuda "Marmara Bölgesi genel kargo ve dökme yük elleçleme hizmetleri" pazarında herhangi bir faaliyeti bulunmayan Marport Limanı'nın hakim durumda olduğundan söz etmek mümkün değildir.

- 100 Ayrıca, hakim durum değerlendirmesinde dikkate alınan mevcut ve potansiyel rakiplerin durumuna inceleme konusu olay açısından bakıldığında, Ambarlı Limanı'na önemli bir alternatif olarak Akport Tekirdağ Limanı'nın bulunduğu görülmektedir. Marmara Bölgesi'nde yer alan söz konusu Limanı, 1997 yılında ilk olarak dökme yük ve genel kargo elleçlemelerine yönelik olarak hizmetlerine başlamış ve yapılan yatırımlar ile limanın yıllık kapasitesi 3.000.000 tona ulaşmıştır. Diğer yandan Marmara Bölgesi'nin ihtiyacı olan konteyner liman inşaatı yatırımına 1999 yılında başlanmış ve Akport Tekirdağ Limanı böylece dökme yük ve genel kargo yüklerinin yanı sıra yıllık 180.000 TEU konteyner elleçleyebilecek kapasiteye sahip olmuştur.
- 110 Sonuç olarak Akport Tekirdağ Limanı, Marmara Bölgesi'nde ve özellikle Ambarlı Liman kompleksinin bulunduğu Kuzey Marmara'da toplam 105.000 m² alanı ve 2.400 m rıhtım uzunluğu ile önemli bir alternatif olarak hizmet sunmaktadır.

Genel kargo ve dökme yük elleçlemeleri açısından herhangi bir pazar payı bulunmayan Marport Limanı'nın konteyner elleçlemeleri açısından liman içinde sahip olduğu %(...)’lik pazar payı ile güçlü bir konumda olduğu fakat hem Ambarlı Limanı'nda hem de Akport Tekirdağ Limanı'nda ciddi rakiplerinin bulunduğu ve dolayısıyla hakim durumda sayılmasının mümkün olmadığı dosya mevcudu bilgilerden anlaşılmaktadır.

- 120 Öte yandan, Ambarlı Liman kompleksinde faaliyet gösteren diğer Liman işletmeleri ilgili pazarda hizmet vermekte olup, Liman toplam %(...)’lik pazar payı ile pazarın lideri konumundadır. Bu payın %(...)’lük bölümüne Akçansa Limanı sahip olup,

Akport Tekirdağ Limanı sahip olduğu 3.000.000 tonluk kapasite ile önemli bir alternatif teşkil etmektedir. Akçansa Limanı şikâyet dilekçesinde de ifade edildiği üzere aralarında şikâyetçinin de bulunduğu üçüncü şahıslara hizmet vermekte, ancak sıkışıklık olması halinde önceliği kendi yüklerini taşıyan gemilere vermektedir. Akçansa Limanı'nın ve pazar payı nispeten düşük olan Kumport (%...) ve Mardaş (%...) limanlarının bu yöndeki tercihlerinin ticari hayatın normal akışı içerisinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Kaldı ki; özellikle Kumport Limanı'nın yatırımlarını ve faaliyetlerini ağırlıklı olarak konteyner elleçleme hizmetlerine yönlendirmesinin, daha kârlı olması nedeniyle konteyner taşımacılığına yönelik dünyadaki artış eğilimi ile paralel olduğu ve bu çerçevede makul kabul edilebileceği değerlendirilmektedir.

130

Yukarıda yer verilen bilgiler ve değerlendirmelerin ışığında, Marport Limanı'nı işleten Arkas Grubu'nun ve Ambarlı Limanı'nda faaliyette bulunan diğer liman işletmecilerinin genel kargo ve dökme yük gemilerine hizmet veren acentelerle olan ilişkilerinin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal etmediği kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; dosya konusu şikâyet ile ilgili olarak 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.